

KLAIPĖDOS „AITVARO“ GIMNAZIJOS GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ UGDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. „Aitvaro“ gimnazijos gabių ir talentingų mokinių ugdymo tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – užtikrinti gabių ir talentingų mokinių visavertį ugdymą: plėtoti gebėjimus ir polinkius, sudaryti socialines ir edukacines ugdymo(si) sąlygas.

2. Tvarkos aprašas sudarytas, remiantis „Gabių vaikų ir jaunuolių ugdymo strategija“, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. ISAK- 2667 „Dėl Gabių vaikų ir jaunuolių ugdymo strategijos patvirtinimo“, „Gabių ir talentingų vaikų ugdymo programa“, patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. sausio 19 d. įsakymu Nr. ISAK- 105.

3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

Gabūs vaikai – tai vaikai, galintys efektyviai įgyti žinių ir mokėjimų, juos pritaikyti naujoms problemoms spręsti, sparčiai mokytis iš patirties. Jų intelektualinių gebėjimų lygis yra labai aukštas (individualiai testuojamų standartizuotais intelekto testais intelekto koeficientas yra du standartiniai nuokrypiai ar daugiau nei vidurkis). Turėdami šiuos intelektualinius gebėjimus, gabūs vaikai lenkia arba pajėgūs pralenkti panašios patirties ir aplinkos bendraamžius savo vienos ar kelių mokslo sričių akademiniais pasiekimais. Šiems vaikams būdingas aukštas kūrybiškumo lygis.

Talentingi vaikai – tai vaikai, turintys ypatingų gebėjimų, kurie pasireiškia vienos ar kelių meno, mokslo ar sporto sričių pasiekimais.

II SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

4. Gabių mokinių ugdymo tikslas – sukurti palankias sąlygas itin gabiems ir talentingiems gimnazijos mokiniams plėtoti savo prigimtinius gebėjimus. Siekti, kad mokiniai galėtų atrasti ir patirti mokslo ir pasaulio pažinimo džiaugsmą, įgytų papildomų žinių ir gebėjimų pagrindai rinktis tolesnio mokymosi galimybes, pasitelkiant įgytas mokinių kompetencijas, plėtojant ir tobulinant jų gebėjimus, ugdyti mokinių vertybines nuostatas, skatinančias pažinti save ir pasaulį, formuojančias ir plėtojančias esminius mokinių asmenybės raidos principus ir gaires.

5. Tikslui pasiekti keliami uždaviniai:

5.1. atpažinti gabius ir talentingus vaikus;

5.2. ugdyti atsakingą, savo jėgomis pasitikinčią, siekiančią darnos su savimi ir kitais,

fizinio aktyvumo ir veiksmingo mąstymo poreikį suvokiančią ir nuolatinės saviugdodos poreikį įgijusią asmenybę, gebančią formuoti kritišką, kūrybišką santykį su socialinio ir kultūrinio gyvenimo tradicijomis ir naujovėmis;

5.3. ugdyti mokinių mokslinę pasaulėvoką, pasaulio vientisumo suvokimą, gebėjimą kelti klausimus ir hipotezes, apibendrinti tyrimuose gautus duomenis, formuluoti pagrįstas išvadas;

5.4. ugdyti mokinių gebėjimą analizuoti ir kritiškai vertinti įvairius meno pavyzdžius, ugdyti pozityvias kultūrinės mokinių nuostatas, poreikį domėtis įvairiomis meno kryptimis ir formomis;

5.5. sudaryti sąlygas išsamiai pažinti atskirų mokslo sričių ir meno dėsningumus ir įvairovę, ugdyti veiksmingą mąstymo įpročius;

5.6. formuoti mokymosi strategijas ir būdus pasirinkti gebančią, mokymosi gebėjimus įgijusią, mokymosi perspektyvą numatančią ir jos siekiančią asmenybę.

III SKYRIUS

GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ BENDRIEJI IR SPECIALIEJI INTELEKTINIAI GEBĖJIMAI

6. Gabių ir talentingų mokinių gebėjimai:

6.1. bendrieji intelektiniai gebėjimai;

6.1.1. sparti pažintinė raida;

6.1.2. gera atmintis, plačios bendrosios žinios, turtingas žodynas;

6.1.3. platūs interesai, domėjimasis mokslu, literatūra, menu;

6.1.4. smalsumas, imlumas naujai informacijai;

6.1.5. greitesnis ir lengvesnis informacijos įsiminimas;

6.1.6. lengvesnis ir greitesnis mokymasis ir išmokimas, pralenkia savo bendraamžius;

6.1.7. greitai suvokia abstrakčias sąvokas, simbolius, idėjas;

6.1.8. pasižymi pastabumu, greitai pastebi ir supranta ryšius;

6.1.9. lengvai ir greitai sprendžia sudėtingas problemas;

6.1.10. nemėgsta mokytis atmintinai, nepatinka standartinės užduotys;

6.1.11. lengvai ir greitai atranda ryšius, rodos, tarp visai nesusijusių dalykų;

6.1.12. savo klausimais kartais glumina mokytojus ir tėvus;

6.1.13. noriai imasi naujų užduočių;

6.1.14. geba ilgesniam laikui susikoncentruoti į tam tikrą veiklą;

6.1.15. atkaklūs, ryžtingai siekia tikslo, nenuleidžia rankų susidūrę su kliūtimi;

6.1.16. įsitraukę į užduotį, praranda laiko nuovoką;

6.1.17. labiau mėgsta dirbti vieni nei grupėje;

6.1.18. kelia didesnius reikalavimus sau ir kitiems;

6.1.19. būdingas savikritiškumas;

6.1.20. diskusijose turi savo nuomonę;

6.1.21. moka analizuoti ir daryti išvadas;

6.1.22. bendraamžiams kartais gali atrodyti keistas;

6.1.23. daugiau bendrauja su vyresniais mokiniais ar su suaugusiais nei su savo bendraamžiais.

6.2. specialieji akademinės (mokomųjų dalykų) ar meno srities gebėjimai:

6.2.1. nuodugniai domisi tam tikro mokomojo dalyko ar meno sritimi;

6.2.2. puikiai įsimena tos srities informaciją, greitai įgyja, tobulina ir plečia tos srities žinias;

6.2.3. siekia pagalbos, kai nori praplėsti tos srities žinias;

6.2.4. įgytas žinias pritaiko praktikoje;

6.2.5. turi vidinę mokymosi motyvaciją, mėgsta ir renkasi pamokas ir mokomuosius dalykus, susijusius su jų interesų sritimi;

6.2.6. dažnai renkasi tos srities veiklą laisvalaikiu, studijuoja, praktikuojasi savo noru, niekieno neverčiami, stengiasi pagerinti turimus įgūdžius;

6.2.7. mėgsta kurti, išrasti, turi daug idėjų, ypatingai savo domėjimosi srityje;

6.2.8. savanoriškai daugiau laiko skiria užduotims, kai jos susijusios su jų dominančiais dalykais;

6.3. gebėjimo vadovauti gebėjimai:

6.3.1. pasitikėjimas savimi tiek bendraujant su bendraamžiais, tiek su suaugusiais žmonėmis;

6.3.2. puikiai organizuoja ir planuoja savo veiklą;

6.3.3. greitai ir gerai orientuojasi situacijoje;

6.3.4. noriai imasi vadovauti, gali koordinuoti grupės darbą;

6.3.5. lengvai bendrauja, pasižymi gerais socialiniais įgūdžiais;

6.3.6. yra atsakingi;

6.3.7. geba aiškiai ir efektyviai duoti nurodymus kitiems.

IV SKYRIUS

GABIŲ IR TALENTINGŲ MOKINIŲ UGDYMO ORGANIZAVIMAS

7. Pritaikyti ugdymo turinį, aplinką gabių ir talentingų vaikų poreikiams.

8. Nuolatinio progreso siekimas - mokymo turinio praturtinimas:

8.1. išplėsti, t.y. įtraukti naujas temas, kurių mokinio bendraklasiai nesimoko;

8.2. pagilinti, t.y. mokyti įprastinės dalyko mokymo programos temų, nagrinėjant išsamiau, įtraukiant ir sudėtingesnius temas klausimus; pateikiant užduotis, kurių atlikimas reikalautų sudėtingesnių mąstymo procesų ar sugebėjimų.

9. Diferencijuoti ugdymo procesą.

10. Ugdymo plane skirti konsultacijas gabių ir talentingų mokinių poreikiams tenkinti.

11. Informuoti ir nukreipti gabius ir talentingus mokinius į šalies neakivaizdines mokyklas, tarptautinius projektus, neformaliojo švietimo institucijas, skirtas gabiams ir talentingiems mokiniams ugdyti.

12. Išlaikyti mokinio nuolatinio savarankiško darbo motyvaciją.

13. Tobulinti mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų gabių ir talentingų vaikų atpažinimo ir ugdymo kompetencijas.

14. Teikti gabiams ir talentingiems mokiniams, jų tėvams ir mokytojams reikalingą pagalbą ir paramą.

V SKYRIUS

REKOMENDACIJOS MOKYTOJAMS, DIRBANTIEMS SU GABIAIS IR TALENTINGAIS MOKINIAIS

15. Mokytojams, dirbantiems su gabiais ir talentingais mokiniais, rekomenduojama:

16.1. organizuojant ugdymo procesą, atsižvelgti į psichologo pateiktas rekomendacijas dėl mokinių mokymosi stiliaus ir nusistatyti mokinio mokymosi stilių;

16.2. suformuluoti tokiam mokiniui ilgalaikius tikslus, besiremiančius asmeniniu įsipareigojimu (gabumai tobulėja tik aktyviai ir savarankiškai veikiant, įsisavinant, kas, kaip, kodėl daroma)

16.3. atsižvelgti į mokinio išsikeltus ilgalaikius tikslus, besiremiančius asmeniniu įsipareigojimu;

16.4. diferencijuoti ir individualizuoti ugdymo procesą, kūrybiškai taikyti įvairius mokymosi būdus įvairiose aplinkose;

16.5. tikslingai taikyti inovatyvius metodus (diskusijos, žaidimai, mokymasis bendradarbiaujant, problemų sprendimo paieškos (individualios arba grupėse), individualūs arba grupiniai projektai, patirtinis mokymasis, kūrybinės užduotys ir t.t.);

16.6. remtis įvairiomis mokymosi priemonėmis ir aplinkomis (skaitmeninės mokymo priemonės, virtualios mokymosi aplinkos, gamtos mokslų laboratorijos, muziejai, bibliotekos, kultūros įstaigos ir kt.);

16.7. skatinti mokinius dalyvauti olimpiadose, konkursuose, festivaliuose, varžybose, parodose, pleneruose, tikslinės paskirties projektuose ir kituose renginiuose;

16.8. siekti aukšto mokinių pasiekimų lygio ne tik teikiant žinias, bet ir ugdant bendruosius gebėjimus, kompetencijas bei pasirengimą mokytis visą gyvenimą;

16.9. talentingus vaikus ugdyti panaudojant neformaliojo švietimo teikiamas galimybes;

16.10. inicijuoti ir rašyti projektus, skirtus gabių mokinių ugdymui;

16.11. įvairiomis formomis (seminarai, kursai, konferencijos, savišvieta, dalinimasis gerąja patirtimi ir t. t.) tobulinti darbo su gabiais vaikais ugdymo kompetenciją;

16.12. mokinių mokymąsi sieti su tiriamąja veikla, rengti ilgalaikius ir trumpalaikius projektinius, tiriamuosius, kūrybinius darbus;

16.13. skleisti mokiniams informaciją apie galimybę tobulėti dalyvaujant Nacionalinės mokinių akademijos veikloje (plačiau www.nmakademija.lt)

17. Mokytojams, dirbantiems su gabiais ir talentingais mokiniais, rekomenduojama turtinti mokinių ugdymą:

17.1. tiriamųjų-kūrybinių darbų rašymu;

17.2. įvairių renginių (konkursai, olimpiados, festivaliai, varžybos, konferencijos, tikslinės paskirties projektai, stovyklos) organizavimu;

17.3. bendradarbiavimu su aukštosiomis mokyklomis;

17.4. formaliojo ir neformaliojo ugdymo integravimu;

17.5. dalyvavimu socialinėje-pilietinėje veikloje, savanorystės veiklose.

VI SKYRIUS

GABIŲ MOKINIŲ SKATINIMAS

18. Mokiniai už aukštus mokymosi pasiekimus, pasiekimus pasaulio, šalies, miesto olimpiadose, konkursuose skatinami padėkos raštu, pagal galimybes organizuojama mokiniams kelionė.

19. Gabūs ir talentingi mokiniai bei jų tėvai pagerbiami gimnazijos Padėkos dienos šventėje.
šventėje.

20. Gabių mokinių tėvams už jų vaikų pasiekimus pareiškiami direktoriaus padėka.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Ugdydama gabius ir talentingus mokinius, gimnazija bendradarbiauja su institucijomis:

21.1. Klaipėdos pedagogine psichologine tarnyba, organizuojant gabių mokinių atpažinimą,

mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų kvalifikacijos tobulinimą;

21.2. miesto ir šalies mokyklomis dalinantisi patirtimi, organizuojant bendrus renginius, projektus;

21.3. su kitomis švietimo, kultūros institucijomis, organizuojant mokinių ugdymą kitose edukacinėse aplinkose;

21.4. gerinama gimnazijos mokymosi aplinka (kabinetų įranga, mokymo ir techninės priemonės, mokytojo kuriama aplinka ir kt.), pagal galimybes, kasmet tikslingai skiriant lėšas metodinės medžiagos, mokymo priemonių, skirtų gabių mokinių ugdymui, išigijimui;

21.5. vykdoma gabių ir talentingų mokinių stebėseną, mokinių poreikių nustatymo ir tenkinimo tyrimai, analizuojami mokinių pasiekimai;

21.6. už gabių ir talentingų mokinių ugdymą atsakingi mokytojai, klasių auklėtojai, pagalbos mokiniui specialistai (pagal atliekamas funkcijas);

21.7. už gabių ir talentingų mokinių ugdymo organizavimą, stebėseną atsakingas direktoriaus pavaduotojas ugdymui (pagal kuruojamą sritį).

21.8. tvarkos aprašas gali būti koreguojamas, atsižvelgiant į mokinių ir jų tėvų poreikius, mokytojų pastebėjimus, turimas lėšas.
